

Luovien vastakohtaisuuksien maaseutu

Maaseudun kulttuuriohjelma
vuosille 2010-2014

**MAASEUTUPOLITIIKAN
YHTEISTYÖRYHMÄ**

Luovien vastakohtaisuuksien maaseutu on Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän Kulttuuri-teemaryhmän ohjelma vuosille 2010-2014.

Ohjelma on tarkoitettu avuksi kehittämistoimintaan kulttuuri- ja maaseutupolitiikan sekä aluekehittämisen parissa kansallisella ja paikallisella tasolla toimiville.

Visio 2020

Maaseutu on vuonna 2020 luovien vastakohtaisuuksien tila. Se on kulttuurisesti monimuotoinen, moniarvoinen, aktiivinen ja elävä. Maaseutu on rauhallinen mutta samalla vilkkaan eloisa; matkan takana mutta helposti saavutettavissa;

väljästi asutettu mutta intensiivisen kohtaamisen tila; perinteikäs mutta moderni ympäristö kulttuurisesti, sosiaalisesti ja fyysisesti. Maaseutu tarjoaa käyttäjälähtöisiä ja kestäviä kulttuuripalveluja kaikille.

Kulttuuriohjelma tunnistaa maaseudun aseman osana suomalaisen yhteiskunnan kulttuurista murrosta. Ohjelmassa tarkastellaan kulttuurimurroksen kohtaamista ja sen tuomia mahdollisuuksia maaseudulla.

Kulttuuriohjelman taustat

- Maaseutukulttuurin monet merkitysulottuvuudet
- Kulttuuri maaseutu- ja aluekehittämiss politiikassa
- Maaseudun kilpailukyky ja vetovoima
- Maaseutukulttuurin kehittäminen luovuuden ja ohjelmatyön rajapinnoilla
- Ohjelmallisesti nivoutuu yhteen Viidennen maaseutupoliittisen ohjelman 2009-2010 sekä opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuurin selonteon 2010 kanssa.

Kuva Sirpa Haapaoja

Kulttuurimurros mahdollisuutena uuteen

Kulttuurimurros on mahdollisuus uuteen. Ohjelmassa kulttuurimurros nähdään **neljän pääteeman** kautta:

- 1) Elävä ja uudistuva yhteisöllisyys
- 2) Maaseudun toimivat kulttuuripalvelut
- 3) Hedelmällinen toimintaympäristö luovalle taloudelle ja kulttuuriyrittäjyydelle
- 4) Maaseudun kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristön arvo

Toimenpide-ehdotukset

- Elävä ja uudistuva yhteisöllisyys (7)
- Maaseudun toimivat kulttuuripalvelut (8)
- Hedelmällinen toimintaympäristö luovalle taloudelle ja kulttuuriyrittäjyydelle (6)
- Maaseudun kulttuuriperintö ja kulttuuriympäristönarvo (3)

Yhteensä 24 kpl

Toimenpiteille nimetty mahdollistaja tahot. Muutamia toimenpiteitä ovat enemmän hallinnollisia ja ne ovat kohdennettuja poliittisille päättäjille ja maaseudun kehittäjille. Useassa toimenpide-ehdotuksessa vaaditaan järjestöjen ja julkishallinnon yhteistyötä.

Kuva Johanna Hietanen

Elävä ja uudistuva yhteisöllisyys

Elävä yhteisöllisyys on maaseudun vahvuus, johon kulttuurimurros tuo uusia piirteitä. Yhteisöllisyys toteutuu kulttuuritoimintaan osallistumisen sekä yhdessä olemisen ja tekemisen kautta.

- Yhteisöllisyyden muutos ja elävä maaseutu kulttuuri
- Kulttuurin kehittäminen kytketään osaksi laajempaa kehittämistyötä
- Moniarvoinen ja suvaitsevainen maaseutu
- hyödynnetään monikulttuurisuus maaseudun kulttuurielämän vahvistajana
- Joustava ja monipaikkainen elämän-tapa
- mitkä ovat osa-aikaisesti maaseudulla asuvan kulttuuripalveluiden tarpeet?
- Omaehtoisuuden mahdollistaminen
- huomataan tahot jotka vahvistavat omaehtoisuutta esim. kansalaisopistot

Kuva Sirpa Haapaoja

Maaseudun toimivat kulttuuripalvelut

Kulttuurilla on arvoja, joita ei tarvitse tai edes voi mitata rahassa. Julkisen vallan tulee panostaa myös maaseudulla korkeatasoisten kulttuuripalvelujen järjestämiseen.

Kuva Hanna-Leena Metsävainio

- Maaseudun kulttuuripalveluiden järjestämisen perusteita
  - *perusresurssoinnista (riittävä ja osaava henkilökunta) tulee huolehtia, jotta palveluiden tuottamisen ja sen koordinointi onnistuu.*
  - *asiakaslähtöinen palveluntuotanto*
  - *toiminta tapahtuu yhteisöissä ei instituutioissa*
- Yhteishallinnan muodot ja tulevaisuuden palveluverkostot
  - *alueellinen yhteistyö palvelujen järjestämisessä ja kulttuuripalvelujen kehittämisessä*
- Monialaiset ja innovatiiviset palvelukonseptit
  - *tilojen monikäyttö*
  - *kulttuurin uudet ja yllättävät kohtaamispaikat*
  - *kulttuuri-insituutioiden jalkautuminen maaseudulle*

Hedelmällinen toimintaympäristö luovalle taloudelle ja kulttuuriyrittäjyydelle

Kulttuuri ja taide tarjoavat mahdollisuuksia monipuolista maaseudun elinkeinorakennetta. Toiminnan ytimessä on luovuudesta kumpuavat ideat ja niiden pohjalta syntyvät palvelut ja kulttuurituotteet, jotka tulevat osaksi taloudellista toimintaa kaupallisina tuotteina.

- Luovan talouden ja elämystuotannon kasvumahdollisuudet maaseudulla
- *kulttuuriosaamisen soveltaminen eri aloilla kuten matkailu, hyvinvointi, brändäys, media ja kulttuuriympäristö*

- Luovien alojen ja kulttuuriyrittäjyyden tukipalvelut
- *lisätään yrityspalvelujen tarjontaa*
- *kulttuuriyrittäjien jatko- ja täydennyskoulutus*
- Luovien alojen ja elämystuotannon yrityskeskittymät sekä kehitysalustat
- *käyttäjälähtöiset tuotekehitysympäristöt*
- *kulttuurikohteiden mahdollisuudet toimia kulttuuriklusterina*
- *järjestöt palveluiden tuottajina ja luovien alojen tukijana*

Kuva Tomi Aho / Taito Group

Maaseudun kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristön arvo

Kulttuuriperintö on aina läsnä. Omaehtoisesti kulttuuriperinnöstä huolehtiminen takaa parhaiten paikallisen kulttuurin eteenpäin välittämisen halutussa muodossa. Kulttuuriperintö on sekä muinaismuistoja ja arvokkaita rakennuksia että arjen elämää erilaisine ajattelu ja toimintatapoineen.

- Kulttuuriperintö osaamista tarvitaan niin matkailussa kuin yhteisöllisen toiminnan tukemisessa
  - lisää yhteistyötä museoiden ja omaehtoisen kulttuuriperintötyön välille
- Laadukas ympäristö tuottaa elämyksiä, viihtyisyyttä ja hyvinvointia
  - tunnetko kyläsi kulttuuriympäristön ja kulttuuriperinnön ominaispiirteet?
  - annetaan arvostus hyvälle työlle

Tausta-artikkelit

Artikkelit tuovat esiin kulttuurin laajempaa merkitystä osana yhteiskunnan ja yhteisöjen toimintaa.

Artikkeleiden teemat valittiin tulevaisuus-verstaiden palautteen mukaan.

*Katriina Siivonen: Kulttuurisesti kestävä globaali kylä
- Näkökulmia siihen miten kulttuuri muuttuu. Kulttuuri syntyy ja säilyy kohtaamisista. Kulttuurinen kestävyys.*

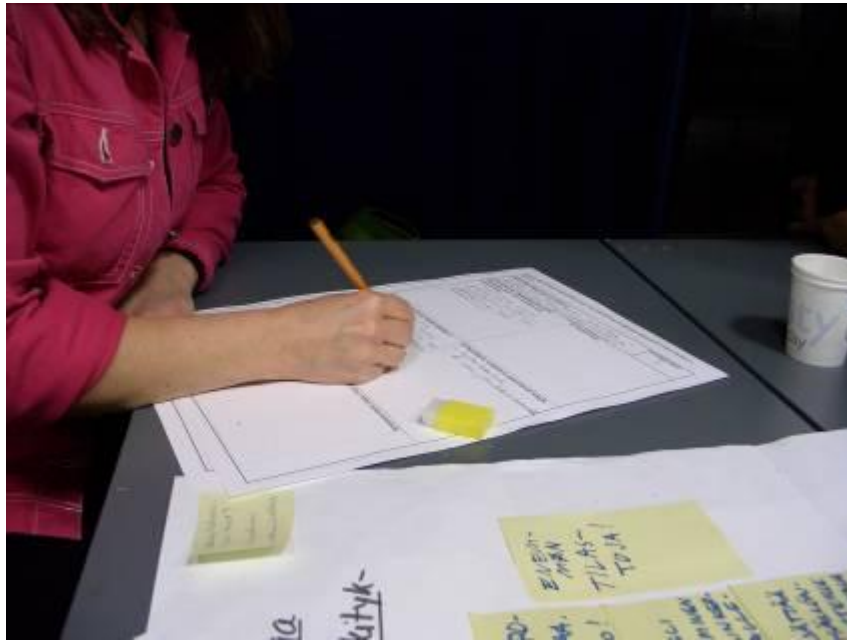
*Katriina Soini: Maaseudun monet muodot ja tulkinnat
- Maaseudun kulttuurisen tilan tunnistaminen – niitä on monia.*

*Mari Takamaa: Maaseudun sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävät yhteisöt – Kulttuuripalvelut ja sosiaalinen pääoma maaseudun voimavarana
- Omaehtoisuuden ja sosiaalisen pääoman tärkeydestä*

*Kimmo Kainulainen: Maaseudun luovuus ja elämystalous
- Kulttuurin ja luovuuden kehittämisen hallinnasta*

Ohjelman laadinta

Kuva Heli Talvitie

- Kulttuuriteemaryhmän jäsenet 2008-2009 ja 2010-2012.
- Kulttuuriteemaryhmän tulevaisuusverstaat 2008 (Suolahti, Paltamo, Parainen, Mikkeli ja Hämeenlinna)
- Helsingin yliopiston Ruralia instituutti, Seinäjoki: Antti Saartenoja, Timo Suutari ja Aapo Jumppanen
- Keskustelut sidosryhmien asiantuntijoiden kanssa
- YTR -sihteeristö ja teemaryhmät

Lisätietoja

- Kulttuuriteemaryhmän puheenjohtaja
Kirsi Kaunisharju
kulttuuriasianneuvos
Puh. (09) 160 77385
gsm. 040 352 6590
etunimi.sukunimi@minedu.fi
- Kulttuuriteemaryhmän sihteeri
Heli Talvitie
projektisihteeri
Puh. (09) 160 77043
gsm. 0400 598 386
etunimi.sukunimi@minedu.fi

www.maaseutupolitiikka.fi/kulttuuri

Kulttuuri tekee yhteisöllisyydestä mukavaa!